

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

**privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la
Izolatorul de Detenție Provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Rîșcani
din data de 09 decembrie 2022**

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii

**Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsmanul), președintele Consiliului;
Maia BĂNĂRESCU, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului;
Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului;
Vadim AFTENE, membru al Consiliului;
Iuliana CUREA, membru al Consiliului;
Gheorghe BOSÎI, membru al Consiliului;
Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului;**

I. PRELIMINARII

La data de 09 decembrie 2022, între orele 11:00–13.30, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul/ CpPT) au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de Detenție Provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratului de Poliție Rîșcani (în continuare IP Rîșcani).

- **Denumirea instituției:** Izolatorul de Detenție Provizorie din cadrul IP Rîșcani

- **Tipul instituției:** închisă

- **Adresa:** or. Rîșcani, str. Independenței 36, MD-5600

- **Data:** 09 decembrie 2022

- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**

- Monitorizarea respectării drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

- **Mandatul CPT:**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanunțate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

- **Numele membrilor echipei de vizită:**

- Vadim Aftene

- Olesia Doronceanu

- Iuliana Cureau

- Gheorghe Bosfi

- Ludmila Marandici

- **Metodologia aplicată:**

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu managerul izolatorului, personalul medical și personalul administrativ; inspecția tuturor încăperilor/spațiilor/celulelor folosite de persoanele private de libertate și de personalul din cadrul IDP; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza dosarelor personale/medicale ale persoanelor private de libertate; efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor/preparatelor medicale și a funcționalității dispozitivelor.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE – IDP IP RÎȘCANI

Izolatorul din cadrul IP Rîșcani, destinat detenției persoanelor reținute pe un termen de 72 ore, este amplasat în sediul inspectoratului. Izolatorul a fost renovat și modernizat din fondurile Uniunii Europene, în conformitate cu standardele internaționale în materia respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor aflate în detenție provizorie. Dat în exploatare la data de 01.01.2020, izolatorul dispune de **5 celule cu o capacitate maximă de 10 de persoane**, câte 2 persoane per celulă. O celulă este acomodată necesităților persoanelor care suferă de claustrofobie, fapt apreciat de Consiliu.

În izolator se plasează persoane din 3 raioane Rîșcani, Drochia și Glodeni. Deși capacitatea izolatorului nu este mare, totuși potrivit afirmațiilor personalului angajat, nu au avut cazuri de suprapopulare.

Cooperarea

La începutul vizitei, membrii Consiliului au discutat cu reprezentanții și personalul din cadrul Izolatorului, (ofițerul superior IP Rîșcani și șeful Serviciului detenție și escortă, personalul medical) care au manifestat deschidere spre colaborare, comunicare directă și neîngrădită pe perioada vizitei. Discuțiile au fost axate pe informații privind procedurile de lucru în cadrul izolatorului, acordarea/prestarea asistenței medicale, precum și aspectele ce țin de respectarea drepturilor persoanelor deținute. De asemenea, Consiliul a solicitat informații generale despre izolator/instituție și problemele majore cu care se confruntă izolatorul/instituția în raport cu persoanele deținute.

Accesul membrilor CpPT spre izolator și în izolator a fost asigurat fără impedimente.

Consiliul a constatat din start și a apreciat îmbunătățirea semnificativă a condițiilor materiale de detenție după renovarea izolatorului precum și eforturile depuse de personalul angajat în vederea respectării și implementării recomandărilor CpPT pentru asigurarea respectării drepturilor persoanelor reținute/deținute în izolator.

Este de apreciat și faptul că informațiile despre drepturile și obligațiile persoanelor reținute (în 3 limbi) erau plasate pe un panou informativ pe coridor, precum și faptul că angajații Izolatorului cunosc atribuțiile CpPT. Informații despre instituția Ombudsmanului ca mecanism de prevenire a torturii și despre mandatul, atribuțiile și drepturile Consiliului pentru Prevenirea Torturii erau plasate pe panoul informativ la intrarea în izolator. Pe coridorul izolatorului mai sunt plasate informații relevante, precum: mandatul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT), informații despre tortură/tratament inuman/degradant; lista avocaților care acordă asistență garantată de stat, lista medicilor din cadrul Spitalului raional, graficul de activitate al acestora lunar, dar și informații privind măsurile de profilaxie/prevenirea a virusul COVID-19.

Rezumat al informațiilor furnizate de șeful Izolatorului

✓ Personalul izolatorului este format din 24 persoane atestate, 3 femei și 21 bărbați, toate funcțiile sunt ocupate și 2 felceri a câte 0,5 salarii (o femeie și un bărbat).

✓ La momentul vizitei, în izolator **nu se deținea nici o persoană, ultimul deținut a fost escortat la data de 07.12.2022.**

✓ **Termenul maxim de deținere în izolator este 72 ore. Consiliul constată, după consultarea registrelor, respectarea acestui termen legal.** În discuțiile cu angajații aceștia totuși au menționat existența cazurilor când acest termen a fost depășit, cel mai des din motive de perfectare a actelor deținuților, termenul maxim de depășire fiind 10 ore.

✓ Fiecare deținut este supus percheziției corporale la intrarea în izolator, examinat de medic, întocmit dosarul personal, familiarizat cu regimul detenției și plasat în celulă. Fiecare deținut este asigurat cu produse de igienă (hârtie igienică, săpun, șampon, prosop, pastă/perie de dinți) și lenjerie de pat curată.

✓ Deținuții primesc alimentația în celule, de 3 ori pe zi, în baza unui contract cu un agent economic. Hrana este adusă în vase speciale respectând normele igienic-sanitare.

✓ Pe perioada pandemiei, în toate spațiile izolatorului se făcea dezinfecție cu o soluție specială în scopul prevenirii răspândirii infecției cu COVID-19. La moment, fiecare celulă este prelucrată cu soluție dezinfectantă după plecarea persoanei deținute.

✓ Persoanele private de libertate sunt responsabile de curățenia în celulele unde sunt plasați. Curățenia celorlalte spații precum și curățarea/spălarea veselei este realizată de angajații izolatorului.

✓ Nu este îngăduit accesul la plimbări, la medic sau avocat.

✓ Pentru escortarea deținuților IP Rîșcani este dotat cu două automobile speciale cu capacitatea de 8 și 3 locuri. Din discuțiile cu administrația izolatorului s-a susținut că automobilul de capacitate mică este vechi/uzat și necesită a fi schimbat pe alt mijloc de transport.

✓ În fiecare celulă este asigurat accesul la radio. Modalitatea de acces la radio este asigurată de colaboratorii izolatorului, prin comutarea aceluiași post în toate celulele. Angajații au menționat câteva ocupații disponibile pentru deținuți: ei pot citi cărți/ziare sau juca șah.

Problemele/impedimentele actuale cu care se întâlnesc reprezentanții Izolatorului:

✓ Lipsa posibilității de contractare a unor servicii medicale (stomatologice).

✓ Neasigurarea cu mâncare și apă potabilă a deținuților în timpul escortării la penitenciare sau către instanțele de judecată.

✓ Unul din mijloacele de transport este învechit (automobilul cu capacitatea de 3 locuri).

✓ Lipsa posibilității de organizare a conferințelor video cu instanțele de judecată, avocații, rudele persoanelor reținute.

✓ Lipsa cooperării cu administrația Penitenciarului nr.11-Bălți în vederea optimizării anumitor proceduri de lucru sau rezolvarea unor cazuri speciale, cum ar fi - neacceptarea de către penitenciar a persoanelor deținute după ora 17:00 și în zilele de odihnă, situații ce sunt independente de voința angajaților Inspectoratului de Poliție.

III. CONSTATĂRILE CpPT

❖ Membrilor Consiliului le-a fost asigurat accesul neîngrădit la toate spațiile/celulele și încăperile solicitate a fi verificate, în special:

- 5 celule de detenție provizorie, una din celule este prevăzută pentru deținerea persoanelor care au fobii de spații închise (ușa camerei este din sticlă);

- curtea de plimbare;

- 2 săli de intervievare/audiere și întrevedere;

- biroul personalului;

- bucătăria izolatorului;

- spațiul pentru depozitarea diferitor produse;

- cabinetul medical.
- ❖ Izolatorul se află într-o stare materială foarte bună, inclusiv celulele și alte încăperi, însă practic în toate celule persistă miros urât.
- ❖ IP Rîșcani dispune de mijloace de transport pentru escortarea deținuților (2 în dotare, de 8 și 3 locuri), care transportă persoanele arestate/reținute în condiții decente și siguranță.
- ❖ Lenjeria curată este ținută în același spațiu cu utilajul și produsele folosite pentru curățenie, urna de gunoi, etc.
- ❖ Lipsa posibilității de organizare a conferințelor video cu instanțele de judecată, avocații, rudele persoanelor deținute;
- ❖ În cadrul Inspectoratului de poliție există o funcție de psiholog, specialistul ar putea acorda asistență psihologică persoanelor deținute;
- ❖ Carențe pe segmentul fixării/documentării leziunilor corporale.
- ❖ Nu există celule acomodate pentru persoanele cu dizabilități.

Consiliul a solicitat pentru consultare prezentarea tuturor registrelor și a avut acces neîngrădit la toate. Administrația a susținut că dispun de toate registrele potrivit Ordinului IGP din 21.10.2019 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind organizarea și funcționarea IDP din subordinea IGP precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.

Consiliul a consultat următoarele registre prezentate:

- Registrul de evidență a persoanelor deținute în IDP.
- Registrul de evidență a faptului informării asupra drepturilor și obligațiilor reținuților/deținuților în IDP, notificarea terților cu privire la reținere.
- Registrul de evidență a întrevederilor/vizitelor și a transmiterii pachetelor cu haine de sezon în IDP.
- Registrul de evidență a măsurilor sanitaro-antiepidemice al SDE al IP Rîșcani.
- Registrul de evidență a alimentării deținuților.
- Mapă de evidență a meniului în IDP.
- Registrul de evidență a cazurilor de aplicare a leziunilor corporale/traumatisme/automutilări, declararea grevei foamei în IDP, conține informații cu privire la leziune, data și circumstanțele provocării.
  - Registrul de evidență a proceselor-verbale de percheziție corporală a persoanelor reținute/deținute în IDP și a obiectelor depistate în cadrul percheziției.
  - Registrul de evidență a stării sanitare și a dezinfectărilor în IDP.
  - Registrul de evidență a observațiilor și propunerilor în urma controalelor în IDP.
  - Registrul de evidență primire-predare a serviciului în IDP.
  - Registrul de evidență a scoaterii din camere și celule și a plimbărilor la aer liber / baie a persoanelor reținute/ deținute în IDP.
- Registrul de înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
  - Registrul de evidență a cererilor primite în IDP.
  - Registrul de evidență a maladiilor infecțioase în IDP.

- Registrul de evidență a fișelor medicale, examinării medicale/ primului ajutor medical și a solicitării asistenței medicale persoanelor reținute/deținute în IDP.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În lipsa persoanelor deținute la momentul vizitei, Consiliul nu a putut constata alegații de tortură sau rele tratamente din declarațiile acestora.

Semnele de tortură sau alegațiile privind actele de tortură, identificate în înscrisurile din Registrul de evidență a cazurilor de aplicare a leziunilor corporale/traumatisme/automutilări, declararea grevei foamei în IDP Rîșcani, se referă la:

- aplicarea forței fizice în exces de către colaboratorii poliției la etapa de reținere a persoanelor, provocând vătămări corporale persoanelor reținute (4 cazuri în 2021, 5 cazuri în 2022);
- traumatisme în urma altor tipuri de conflicte până la momentul reținerii (2 cazuri în 2022);
- traumatisme la intrarea în izolator/inspectorat (1 caz în 2022 descris ca fiind o lovitură din neatenție).

Personalul din cadrul izolatorului a subliniat faptul că toate persoanele anterior plasării în izolator sunt perchezitionate; toate leziunile corporale sunt fixate și înregistrate în registre speciale; la intrarea în izolator, pe coridoare, în celule, în spațiile destinate întrevederilor sunt camere de supraveghere video care lucrează în regim 24/24 ore (doar cabinetul medical, încăperea pentru păstrarea anumitor produse și bucătăria nu sunt dotate cu cameră video). Totodată, pe parcursul anului 2022, din 215 persoane deținute în izolator au fost înregistrate 8 cazuri cu leziuni corporale (număr în creștere comparativ cu 2021), dintre care peste 50% aplicate la reținerea deținuților.

În cazul depistării leziunilor corporale, pe fiecare caz se întocmește un raport, se documentează/fixează medical leziunea și în termen de 24 ore materialele acumulate se remit procuraturii pentru examinare.

Nu au fost înregistrate careva cazuri de violență între deținuți și nici cazuri de suicid. Pe parcursul anului 2022 au fost doi deținuți care au declarat greva foamei. Nu sunt clare procedurile de intervenție a personalului în cazurile de declarare a grevei foamei.

Personalul nu a prezentat Registrul de evidență a plângerilor în cadrul IDP, însă au menționat că nu au fost plângeri pe personalul izolatorului, iar în caz că deținuții au nevoie de foi sau pix pentru a scrie o petiție, acestea sunt oferite de către administrația instituției.

GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI A RELELOR TRATAMENTE

a) Accesul la un avocat.

Izolatorul dispune de 2 spații special amenajate pentru discuții confidențiale cu avocatul/procurorul/ofițerul de urmărire penală. Acestea **sunt supravegheate video (nu este clar dacă audio se fixează sau nu, deoarece unul din angajați a menționat că în camera de întrevederi cu avocatul se înregistrează audio, înregistrările se stochează în Direcția Generală).**

Încăperile dispun de masă, buton de alarmă, scaune, încăperea este curată, încălzită pe timp de iarnă, ventilată, iar lumina artificială. În caz de necesitate sau la cerere, administrația izolatorului

susține că asigură dreptul persoanei deținute de a informa avocatul despre solicitarea unei întrevederi. Totodată, se susține că numărul și durata întrevederilor nu este limitată.

Reiterăm că înregistrarea electronică a audierilor - video/audio - reprezintă o garanție suplimentară importantă împotriva relelor tratamente, deoarece poate oferi o înregistrare completă și autentică a audierii și, astfel, poate facilita investigarea oricăror acuzații de purtare abuzivă din partea poliției. De asemenea, are avantajul suplimentar de a ajuta la protejarea poliției împotriva acuzațiilor nefondate de purtare abuzivă în timpul audierii. Totodată, aceste acțiuni trebuie petrecută cu protecția datelor cu caracter personal și cu respectarea dreptului la viața privată.

b) Examinarea medicală

Consiliul constată că Izolatorul dispune de 2 birouri/cabinet medical. Încăperile sunt mici și nu corespund cerințelor sanitar igienice conform HG Nr. 663 din 23-07-2010.¹

Consiliul constată prezența a doua persoane angajate în calitate de felcer pentru asigurarea acordării asistenței medicale conform standardelor. În timpul vizitei, ambii lucrători medicali au fost prezenți, ceea ce a permis accesul membrilor Consiliului la registrele și documentația medicală, precum și la realizarea discuțiilor privind problemele cu care se confruntă lucrătorii medicali în vederea asigurării standardelor de sănătate persoanelor reținute.

Totodată Consiliul apreciază faptul că angajații izolatorului nu au acces la spațiile cabinetului medical și la fișele medicale ale deținuților, accesul în aceste spații este asigurat doar de către felceri.

Conform Regulii 24 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) 1. Prestarea serviciilor medicale pentru deținuți reprezintă o responsabilitate a Statului. Deținuții trebuie să beneficieze de aceleași standarde de sănătate care sunt puse la dispoziția comunității și să dispună în mod gratuit de acces la serviciile de îngrijire medicală necesare fără discriminarea bazată pe statutul lor legal. 2. Serviciile medicale trebuie să fie organizate în strânsă legătură cu administrația generală a sănătății publice, precum și într-un mod care să asigure continuitatea tratamentului și a îngrijirii, inclusiv în cazurile de îmbolnăvire cu HIV, tuberculoză și alte boli infecțioase, dar și în cazul de dependență de droguri.

Consiliul constată că asistenții medicali nu stabilesc careva diagnostice prezumtive, ei în toate fișele medicale notifică că deținuții sunt practic sănătoși, chiar și în cazurile când în alte documente medicale în urma consultațiilor specialiștilor sunt stabilite diagnostice. Astfel, există alegații de asistență medicală formală în cadrul IDP.

Conform Regulii 26 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)² 1. Serviciul de asistență medicală trebuie să întocmească și să mențină fișe individuale corecte, actualizate și confidențiale pentru toți deținuții, care ar trebui să dispună, la solicitare, de acces la fișele lor. Un deținut poate numi o persoană terță care să-i

¹ HG Nr. 663 din 23-07-2010 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=103340&lang=ro;

² The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, disponibil în limba engleză pe următorul link https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

aceseze fișa medicală. 2. Fișele medicale trebuie să fie transmise serviciului de asistență medicală al instituției care primește deținutul transferat și sunt supuse normelor de confidențialitate medicală.

Nu există proceduri standardizate a managementului și asigurarea cu recipiente speciale de colectare a deșeurilor periculoase rezultate din activitatea medicală.

c) Notificarea custodiei

Izolatorul nu dispune de un aparat de telefon pentru a asigura dreptul persoanelor deținute/reținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. Administrația izolatorului susține că solicitările privind informarea unei rude sau solicitările privind o întrevvedere cu avocatul se realizează prin intermediul personalului izolatorului care telefonează de la serviciul de gardă sau propriile telefoane și informează rudele sau avocatul. În acest sens, contactul telefonic al deținuților cu lumea exterioară este declarativ și formal, or în lipsa unui aparat de telefon deținutul depinde de personalul izolatorului pentru efectuarea apelurilor.

Consiliul atenționează asupra faptului că notificarea custodiei reprezintă o garanție esențială a persoanei deținute care trebuie să fie asigurată. Aparatul telefonic trebuie să existe, să fie gratuit, funcțional și să fie asigurată intimitatea și confidențialitatea discuțiilor telefonice purtate de persoanele reținute/deținute.

d) Informațiile privind drepturile acordate deținuților

Personalul izolatorului susține că fiecare persoană ce este deținută în cadrul izolatorului primește un formular tipizat în care sunt descrise drepturile și obligațiunile pe perioada deținerii. La fel drepturile și obligațiunile sunt afișate pe coridorul izolatorului în mai multe limbi. Membrii consiliului au observat la intrarea în izolator plasate informații cu privire la profilaxia și prevenirea Covid-19, precum și soluție dezinfectantă, însă la întrebarea dacă ar putea oferi o mască de protecție au menționat că acestea s-au finisat.

Consiliul nu a observat alte informații despre planul de evacuare în caz de incendiu sau răspunderea privind deteriorarea bunurilor, etc

Registrul de evidență a informării asupra drepturilor și obligațiilor reținuților/deținuților, notificarea terților cu privire la reținere este completat corespunzător.

Pe coridor există un panou informativ despre Oficiul Avocatului Poporului și drepturile/obligațiile persoanelor reținute sunt afișate în câteva limbi. Este de apreciat faptul că pe panoul informativ se găsește informație despre CpPT și informația actualizată despre noua componentă a Consiliului. În acest sens Consiliul recomandă diseminarea informațiilor și plasarea acestora și în celule/curtea de plimbare sau alte zone în care persoanele deținute se pot afla.

Deși angajații izolatorului au susținut că nu au recepționat plângeri de la deținuți și că acestora le sunt oferite resurse pentru depunerea plângerilor atât către conducerea Inspectoratului, precum și oricăror altor instituții, membrii Consiliului nu au găsit un Regstru de evidență a cererilor/plângerilor în cadrul izolatorului pentru a verifica aceste afirmații. În acest sens CpPT, nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi cauzate în izolator.

CONDIȚIILE DE DETENȚIE

a) Condițiile de trai

Condițiile materiale de detenție din celule sunt satisfăcătoare și corespund standardelor naționale și internaționale. Celulele nu sunt suprapopulate, curate, dispun de 2 paturi etajate cu scări pentru a ajunge la nivelul 2, paturile sunt dotate cu saltele și lenjerie curată; în fiecare celulă este o masă și scaune proporțional numărului de paturi; pereții sunt curați fără urme de mușcături; temperatura din izolator și celule corespunde normelor; insecte sau rozătoare nu au fost observate; lumina de zi este asigurată prin prezența ferestrelor mari iar noaptea este lumină artificială. Totuși practic în toate celulele persista un miros urât, practic insuportabil în cazul în care trebuie să te afli în această încăpere până la 72 ore. Acest miros persistă doar în celule în care sunt plasați deținuții și nu în întreg izolatorul, astfel încât nu este clar motivul apariției acestuia.

CpPT recomandă administrației izolatorului să fie verificată funcționalitatea sistemului de ventilare, identificate cauzele provenienței acestui miros și înlăturarea acestei probleme cât mai curând posibil.

În fiecare celulă, lângă ușă, pe perete este instalat un dispozitiv prin intermediul căruia deținutul la necesitate poate suna sau apela gardienii.

În alte încăperi din izolator (cabinetul medical, sala de întrevederi, bucătărie) condițiile erau satisfăcătoare, umiditatea normală, iluminarea artificială, temperatura corespunde normelor. Toate încăperile erau curate. Bucătăria era dotată cu cuptor cu microunde, aragaz, frigider, mașină de spălat, veselă pentru hrana deținuților. Totuși Consiliul a observat în încăperea în care sunt depozitate lenjeria de pat curată și utilaj/produse pentru curățenie, precum și urna în care se depozitează gunoi.

Izolatorul dispune de câteva dulapuri cu lacăte unde se pot păstra lucrurile/hainele reținuților/arestaților.

b) Igiena

Patul, saltelele și lenjeria de pat erau curate (unele noi).

Fiecare celulă dispune de un spațiu (izolat de celulă prin perete și ușa din termopan care ajunge până la tavan) unde este amplasat veceul (funcțional, curat, ventilat), para pentru duș (apă rece și caldă) și un robinet funcțional, inclusiv oglindă, unde persoanele pot menține igiena zilnică. Curățenia în celule se realizează de către deținuții din celulă, iar în restul spațiilor de personalul izolatorului. Administrația distribuie produse de igienă personală deținuților: hârtie igienică, săpun, șampon, șervețele, prosop, pastă de dinți și peria pentru dinți.

c) Aprovizionarea cu apă și alimente

Toate persoanele au acces nelimitat la apă potabilă de la robinet. Din afirmațiile administrației izolatorului, alimentația deținuților este bună, se distribuie de 3 ori pe zi în baza unui contract cu un agent economic. Produsele alimentare se aduc în vase termos speciale (din inox) iar hrana se distribuie în celule deținuților în vesela procurată de către administrația izolatorului.

Provocări:

➤ Nu există diete speciale în caz de prezență a unor boli cronice la reținuți/arestați.

➤ Produsele sunt aduse de agentul economic, dar distribuite de către angajații izolatorului care nu dispun de un carnet de sănătate cu mențiunile respective despre controlul medical și instruirea igienică.

➤ Agenții economici nu livrează produse alimentare în caserole de unică folosință, din acest motiv în izolator se utilizează farfurii, căni, tacâmuri din inox care ulterior se spală de santinelă.

➤ Lipsește meniul zilei.

➤ Nu există o procedură de colectare a deșeurilor alimentare.

d) Activități zilnice

Persoanele reținute/arestate au acces neîngrădit la aer liber și plimbări, fapt consemnat în registru. Curtea pentru plimbări era curată, dotată cu scaune și dispune de un acoperiș în caz de ploaie.

Personalul susține că deținuții au posibilitatea să citească cărți și să joace șah având tabla de șah încriptată pe masa din celulă, însă au menționat că nu au figuri pentru jocul de șah, prin urmare această activitate mai degrabă nu este realizată. Persoanele reținute/arestate au acces la ziare și un număr mic de cărți din biblioteca izolatorului. Consiliul recomandă administrației izolatorului să mărească numărul și varietatea cărților ce pot fi oferite persoanelor reținute. Deoarece plasarea persoanelor are loc pe un termen de 72 ore, Consiliul recomandă administrației să identifice și alte activități ocupaționale în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților, iar la cerere să ofere servicii de asistență psihologică.

e) Contact cu lumea exterioară

Administrația izolatorului susține că persoanele reținute/arestate pot fi vizitate de avocat și pot transmite corespondența rudelor. Totodată s-a susținut că la necesitate IDP oferă deținuților stilou/hârtie/plic/timbre pentru corespondență.

Consiliul constată asigurarea întrevederilor cu avocații, fapt menționat în registru. Totuși în IDP nu este amplasat nici un telefon public sau celular pentru asigurarea dreptului persoanei reținute de a notifica despre reținere sau a discuta cu avocatul. Totodată, nu există notificări privind contactul deținuțului cu lumea exterioară și nu se duce o astfel de evidență.

V. CONSTATĂRI

1. Consiliul a avut acces neîngrădit la documentația medicală a persoanelor aflate în custodia poliției.

2. Examinările medicale **la ieșirea/intrarea reținutului din IDP Rîșcani se efectuează**, respectându-se recomandările CPT ca orice persoană plasată în IDP obligatoriu trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admiterii acestuia și la momentul eliberării.

3. La momentul vizitei, Consiliul constată miros urât, practic insuportabil în celulele pentru persoanele deținute.

4. Nu există **un mecanism/procedură clară de depunere a plângerilor** de deținuți în cadrul sistemului de poliție, cât și în afară.

5. În IDP nu este amplasat nici un telefon public sau celular pentru asigurarea dreptului persoanei reținute de a notifica despre reținere sau a discuta cu avocatul.

6. **Consiliul constată că nu întotdeauna este asigurată evidența și documentarea adecvată a leziunilor corporale** la reținuți în corespundere cu *Ordinul nr.77 pentru aprobarea*

Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant și cu prevederile Protocolului de la Istanbul.

7. Consiliul constată că asistenții medicali nu stabilesc careva diagnostice prezumtive, ei în toate fișele medicale notifica că deținuții sunt practic sănătoși, chiar și în cazurile când în alte documente medicale în urma consultațiilor specialiștilor sunt stabilite diagnostice.

8. În încăperea în care sunt depozitate lenjeria curată se păstrează și utilaj/produse pentru curățenie, precum și urna în care se depozitează deșeurile.

9. Spectrul activităților ocupaționale pentru deținuți este limitat.

VI. RECOMANDĂRI:

Inspectoratul General de Poliție

1. Instruirea personalului privind securitatea perchezițiilor în vederea prevenirii infectării cu boli hemotransmisibile în caz de lezare accidentală, inclusiv elaborarea și aprobarea procedurilor de reacționare.

2. Elaborarea procedurii de management a cazurilor de declarare a grevei foamei, automutilărilor și tentativelor de suicid.

3. Identificarea resurselor financiare pentru dotarea IP Rîșcani cu un automobil de capacitate mică pentru transportarea deținuților, ajustat transportării în condiții de securitate și siguranță.

Inspectoratului de Poliție Rîșcani

1. Elaborarea Planului de implementare a recomandărilor CpPT urmare a vizitei din 09.12.2022.

2. Asigurarea evidenței și documentării adecvate a leziunilor corporale la reținuți în corespundere cu *Ordinul (comun) nr.77* din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant³; instruirea personalului medical în respectarea acestor prevederi.

3. Dotarea Izolatorului cu un aparat de telefon pentru a asigura dreptul persoanelor deținute/reținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. Asigurarea confidențialității convorbirilor telefonice.

4. Asigurarea acordării asistenței medicale calificate cu completarea documentației medicale conform cerințelor.

5. Asigurarea evidenței convorbirilor telefonice ale deținuților prin instituirea registrelor speciale în acest sens, și înscrierea tuturor datelor despre notificarea terților despre detenție sau refuzul deținutului de a notifica vreo persoană despre detenție.

6. Verificarea funcționalității sistemului de ventilare, identificarea cauzelor provenienței mirosului în celulele deținuților, înlăturarea acestei probleme cât mai curând posibil.

7. Plasarea în locurile accesibile pentru deținuți a meniului zilei.

8. Ajustarea/acomodarea accesului în izolator: spații de acces, holuri și a unei celule la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale: pat, veceu, lavoar, duș. Totodată ajustarea/acomodarea spațiilor de uz comun (spațiul pentru plimbări) la necesitățile persoanelor cu nevoie speciale.

³ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

9. Întocmirea și evidența proceselor verbale cu privire la desfășurarea informării persoanei parvenită în izolator (drepturile, obligațiile, tehnica securității, răspunderea pentru deteriorarea bunurilor, răspunderea pentru evadare, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu).

10. Asigurarea managementului deșeurilor rezultate din activitatea medicală în corespundere cu legislația în vigoare prin elaborarea procedurilor standard și asigurarea cu recipiente speciale de colectare a deșeurilor periculoase.

11. Instruirea personalului privind securitatea perchezițiilor în vederea prevenirii infectării cu boli hemotransmisibile în caz de lezare accidentală, inclusiv elaborarea și aprobarea procedurilor de reacționare.

12. Asigurarea deținuților care suferă de careva boli cronice cu alimentație (dietă) specifică maladiei.

13. Garantarea distribuirii produselor alimentare de către angajații izolatorului, care dispun de un carnet de sănătate cu mențiunile respective despre controlul medical și instruirea igienică. Identificarea soluțiilor sau resurselor financiare pentru asigurarea distribuirii produselor alimentare deținuților în caserole de unică folosință.

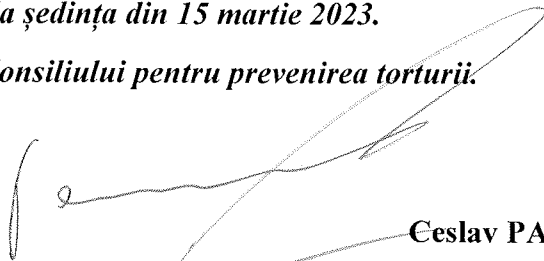
14. Elaborarea unei proceduri de colectare a deșeurilor alimentare.

15. Asigurarea (la necesitate) cu servicii de consiliere psihologică a deținuților și identificarea activităților ocupaționale (ziare, radio) în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților.

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenirea a Torturii la ședința din 15 martie 2023.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.

**Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru Prevenirea Torturii**